

W kręgu chrześcijańskiego orędzia moralnego
red. M. Biskup, T. Reroń, Wrocław 2000, ss. 803

Jest to księga pamiątkowa wydana przez środowisko akademickie Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu, a poświęcona ks. prof. Antoniemu Młotkowi, kierownikowi Katedry Teologii Moralnej, z okazji 60-lecia urodzin i 30-lecia pracy naukowo-dydaktycznej. Wymiernym owocem aktywności naukowej Księdza Profesora jest ponad 150 publikacji, w tym 4 pozycje książkowe. Rezultatem zaś cenionej pracy dydaktycznej i troski o rozwój młodszej kadry naukowej są promocje doktorskie oraz recenzje doktorskie, habilitacyjne i profesorskie. Można się o tym dowiedzieć z pierwszej części laudacyjnej prezentowanej Księgi.

„Współtwórcami Księgi są najbliżsi przyjaciele Księdza Profesora, koledzy ze studiów na ATK i współpracownicy w Papieskim Fakultecie Teologicznym we Wrocławiu. Do współpracy zostali też zaproszeni wychowankowie Księdza Profesora – w zdecydowanej mierze doktorzy teologii moralnej, którzy swoje prace promocyjne pisali pod jego kierunkiem” – napisali w swoim słowie redaktorzy Księgi.

Księga zawiera kilka rozdziałów. Sylwetka Księdza Profesora, kierunki badań i okazały dorobek naukowy zostały ukazane w jej pierwszej części. J. Kowalski upatruje w Jubilate „człowieka chrześcijańskiego uniwersalizmu” S. Olejnik natomiast widzi w nim „uczonego, teologa i moralistę” Wszystkie jednak zestawienia i wyliczenia nie są w stanie pokazać całego bogactwa życia, ogromu zadań i obowiązków, jakie Jubilat przez długie lata pełnił jako kapłan, wychowawca i profesor.

Kolejne działy Księgi zawierają prezentację osiągnięć w kręgu własnych specjalizacji tych autorów, którzy przez ich napisanie chcieli wyrazić szacunek i wdzięczność Księdzu Jubilatowi. Wśród zagadnień z teologii moralnej ogólnej artykuły M. Chłopowca, P. Mrzy-

głoda i S. Rosika dotyczą zagadnienia sumienia. R.E. Rogowski snuje rozważania o człowieczeństwie. A. Brzoza o godności osoby jako podstawowym kryterium moralności. A. Marcol zaś o odpowiedzialności człowieka w myśli współczesnej. I. Dec ukazuje postulatory encykliki Jana Pawła II *Fides et ratio* wobec teologii moralnej. Rozdział ten zamykają refleksje Z. Teinerta dotyczące wiedzy obiektywnej w kontekście uprawianej teologii.

Następny rozdział zatytułowany jest: *Tajemnica Zbawienia*. Jego pięć artykułów, mimo że w różnym aspekcie, to jednak dotyczy Osoby Boga Ojca: „Iz 40, 3--5 w świetle Ewangelii św. Łukasza (T. Hergesel), *Nauczanie Jezusa o „moim Ojcu i „waszym Ojcu” w przekazie Mateuszowej Ewangelii* (E.J. Jezierska), *Syn Boży i Jego Ojciec w Ewangelii św. Marka* (H. Langkammer), *Syn Boży* (J. Lewandowski), *Ojciec w dziele zbawienia* (P. Liszka). Natomiast R. Groń przybliży czytelnikowi osobę Śwś Teresy od Dzieciątka Jezus, a A. Siemieniowski pyta na ile mistycyzm można uznać za uniwersalną religię ludzkości. I wreszcie dwa pozostałe artykuły poświęcone są misji Kościoła. A. Nowicki widzi w Nim „misterium, uczestnictwo i posłanie”, a M. Sawiński pisze wprost o „obowiązku nowej ewangelizacji”

W części zatytułowanej: *W nurcie życia sakramentalnego* znajdują się dwa opracowania. Pierwsze traktuje o nawróceniu i pokucie w kontekście Wielkiego Jubileuszu Roku 2000 (M. Biskup), drugie zaś podejmuje zagadnienie współdziałania w sakramencie pokuty katolików i chrześcijan niekatolików według Kodeksu Benedykta XV w świetle jego źródeł prawnych (E. Górecki). W sposób pośredni związane jest z nimi kanoniczno-pastoralne opracowanie kolejnego współautora Księgi ukazujące wspólnotę Kościoła wobec osób żyjących w związkach niesakramentalnych (W. Wenz). Dział ten dopełnia zagadnienie władzy Kościoła nad węzłem małżeńskim (J. Choroszy) oraz dwa przedłożenia dotyczące Eucharystii. Pierwszy z nich zatytułowany jest *Z wiarą do Eucharystii w Kościele* (J. Michalik), drugi zaś *Eucharystia i rodzina pastoralnym tematem kongresów eucharystycznych w Polsce* (R. Mroziuk).

Nowatorskie ujęcie zagadnień prezentuje dział zatytułowany: *Człowiek – życie – środowisko*. Dwa z nich dotyczą ochrony środowiska (J.M. Dołęga) i kryzysu ekologicznego (E. Janiak). Kolejny krąg zagadnień prezentują kolejno tacy wybitni autorzy, jak: P. Góralczyk (*Realne spojrzenie na moralność seksualną*), E. Kaczyński (*Teologiczno-moralne problemy związane z karą śmierci. Rozwój nauki i słabość argumentów „za” i „przeciw”*), S. Kornas (*Utylitaryzm w bioetyce i etyce lekarskiej*), E. Mitek (*Samowychowanie jako realizacja świętości życia*), T. Reroń (*Godność i misja człowieka starszego*), J. Wróbel (*Teologicznomoralne podstawy przeszczepiania organów*) oraz M. Wolicki (*Istota i znaczenie logoterapii*).

Przedostatni rozdział prezentowanej Księgi związany jest z moralnością życia społecznego. Rozpoczyna go S. Chomik artykułem *Kategorie godności pracy ludzkiej. Polska „praca nad pracą” u progu nowego tysiąclecia*. Podobnie nowe zagadnienie prezentuje A. Szafulski w artykule *Pluralizm moralny człowieka gospodarującego*. Kolejni dwaj autorzy podejmują zagadnienie sekularyzacji. J. Mariański pisze o kryzysie globalnej teorii sekularyzacji, a P. Nitecki o konfrontacji z sekularyzmem będącej wyzwaniem wielkiego Jubileuszu Roku 2000. Powszechnym zasadom społecznym poświęcili swe opracowania K.F. Papciak (*Dobro wspólne jako zasada współpracy międzynarodowej Stolicy Apostolskiej*) i H. Szeloch (*Społeczno-moralne zasady funkcjonowania państwa*). Dział ten dopełnia artykuł J. Orzeszyny zatytułowany: *Niedziela dniem rodziny*.

I wreszcie ostatni rozdział został zatytułowany: *Śladami przeszłości – z historii Kościoła na Dolnym Śląsku*. W. Bochnak przedstawia życie i działalność naukową ks. Witełona (ok. 1230 – ok. 1314) – proboszcza parafii św. Piotra i Pawła i profesora legnickiej szkoły parafialnej. Natomiast T. Fitych – pierwsze wizytacje kolegów papieskich w Polsce. Autor ten czyni to ze szczególnym uwzględnieniem działalności Giovanniego Battisty Lancellottiego, nuncjusza apostolskiego w Polsce w latach 1622-1627. Kolejną postacią, ks. Józefa Wilperta, prezentuje w swym artykule A. Kiełbasa. Jednocześnie ukazuje jego związki z Polską i Polakami. Kult św. Józefa w Krzeszowie w okresie rekatolizacji Śląska stał się podstawą studium J. Mandziuka. Obraz Marcina Lutra w świetle współczesnych badań przybliży czytelnikowi J. Pater. Z kolei zaś męczeństwo św. Krystyny, jej kult pośmiertny i cud eucharystyczny w mieście Bolsena w 1263 roku stają się nam bliskie dzięki dociekaniom J. Swastka. Jest też w tym dziale opracowanie dokonane przez Z. Leca, a zatytułowane: *Jezuickie misje ludowe na Śląsku w latach 1851-1872*.

Dla pełności obrazu prezentowanej Księgi trzeba stwierdzić, że otwiera ją *Słowo Metropolity Wrocławskiego*, w którym Ks. Kard. H. Gulbinowicz dziękuje Księdzu Profesorowi Jubilatowi za „Jego dobre kapłańskie serce”, za „ogrom różnego rodzaju prac na niwie wychowawczej i naukowej” i za „działalność organizacyjną”, oraz za „prace kurialne i synodalne”, a także „redakcyjne” (s. 9-10). Księga ta jednak nie ma typowego zakończenia, podsumowania redakcyjnego. Jest to pociągnięcie w pełni świadome i zamierzone, po to, aby każdy z czytelników mógł niejako dopisać własne słowa wdzięczności i szczerych gratulacji dla dostojnego Jubilata. Ze swej strony mogę dodać, że z wielką satysfakcją połączyłem rolę jej recenzenta i wdzięcznego czytelnika.

ks. Andrzej Szafulski